

Večerka, Radoslav

Zdravice profesorovi Miroslavu Greplovi

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. A, Řada jazykovědná. 2004, vol. 53, iss. A52, pp. 137-138

ISBN 80-210-3419-X

ISSN 0231-7567

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/101195>

Access Date: 19. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Prof. Žaža úspěšně pokračoval ve své činnosti i nadále. Dokladem toho je mj. jeho autorská a zároveň i redakční práce na dvoudílném vysokoškolském učebním textu *Morfologie ruštiny* (1996, 1997). V posledních letech zasáhl též do zkoumání aktuálního komerčního lexika v rusko-českém porovnání, viz jeho příspěvky přednesené na rusistických konferencích pořádaných Ostravskou univerzitou.

Jako rusista se zájmem o širší problémy slavistiky se prof. Žaža aktivně zúčastnil všech slavistických sjezdů konaných v období 1968 až 1993 a ve shodě s úkoly našich rusistů i většiny kongresů MAPRJAL (Mezinárodní asociace ruštinářů).

Typickým rysem Žažovy badatelské činnosti je snaha o sepětí vědecké problematiky s praktickým uplatněním dosažených výsledků. O tom výmluvně svědčí např. jeho skriptová učebnice *Paradigmatika a akcentuace ruského slovesa, část I, Třídění sloves*, Praha 1968, jež se dočkala trojího vydání. Na ni tematicky navázala část II *Přízvuk slovesných tvarů* (Brno 1991). Pro výuku ruštiny je velmi cenná jubilantova publikace *Základy ruštiny pro filology (v porovnání s češtinou)*, Brno 1992, a v přepracovaném vydání pak *Ruština a čeština v porovnávacím pohledu*, Brno 1999, poskytující vysokoškolskému studentovi hlubší poznatky o jazyku, který se rozhodl studovat, o mluvnické stavbě a slovní zásobě ruštiny jako jazyka geneticky příbuzného.

Podnětné jsou nedávné Žažovy studie o mezijazykových vlivech. Jako klasický filolog zasáhl i do prozkoumání morfologie latiny (SPFFBU N 6–7, 2001–2002, 335–340) a pro posluchače vypracoval učební text *Latina pro studenty východoslovanských jazyků* (Brno 2000). Jako jeden z širokého kolektivu autorů se podílel také na *Encyklopedickém slovníku češtiny* (2002).

Náš jubilant pokračoval též v redakční činnosti a v práci ve vědeckých a odborných komisích. Je členem redakční rady jazykovědné řady SPFFBU, časopisů *Rossica* a *Opera Slavica*. Na FF MU je předsedou oborové rady pro doktorandské studium v oboru ruský jazyk a členem též oborové rady je od r. 2003 i na FF UP v Olomouci. Stále bývá školitelem doktorandů a oponentem disertačních a habilitačních prací.

Vynikajícímu rusistovi a jazykovědci, milému a skromnému člověku Stanislavu Žažovi přeje- me do dalších let zdraví a dobrou pracovní pohodu, abychom se mohli těšit na jeho nové příspěvky k obohacení naší rusistiky a jazykovědy vůbec.

Jiří Jiráček

Zdravice profesorovi Miroslavu Greplovi

Milý Mirku, za všechny přátele a kolegy přicházím s přáním všeho dobrého k Tvým narozeninám já jako Tvůj skororovesník. Bylo by asi trochu přehnané a troufalé užít při této příležitosti slov, jimiž se sv. Cyril obrátil ke svému bratru sv. Metodějovi: „My dva jsme byli souspřeží táhnoucí (tj. orajfci) jedinou brázdou“, ale ono to vlastně platí i pro nás, že? Naší společnou brázdou je přece syntax: Ty jsi syntaktik češtiny, já staroslovenštiny. Oba jsme se také před lety s mladickým nasazením podíleli na organizování celé série mezinárodních symposií o slovanské skladbě (se slavistou Jaroslavem Bauerem, který je inicioval, s rusisty Romanem Mrázkem a Stanislavem Žažou, s českými dialektology Janem Chloupkem a Janem Balharem, s obecným lingvistou Mirkem Čejkou a jinými kolegy, vzpomínáš?). V jednom zahraničním časopisem jsem se pak dočetl, že se tím Brno stává „Mekkou slovanské syntaxe“; bylo tomu tak i Tvou nezanedbatelnou zásluhou. A pak jsme spolu více než celé desetiletí sdíleli na fakultě společnou pracovnu. Pro Tebe jako rozeného provokatéra to byla příležitost k formulování mnoha vědeckých krajností a schválností,

jimiž jsi mě provokoval k nesouhlasu; byla to nezapomenutelná doba skvostných odborných hádek mezi námi. Milý příteli, co si budeme říkat. Naše tělesnost pomaličku chátrá a po chodbách fakulty se už neproháníme svižně a s lehkou nohou. Ani nápad. Ale když tak pozoruji, co děláš, s radostí vidím, že nejmíň ze všeho Ti odchází hlava – pokud vůbec. Tvá autorská účast na *Příruční mluvnicki češtiny* i na *Encyklopedickém slovníku češtiny*, stejně jako pohotová diskuse na nedávné „šlapanické“ konferenci (pořádané ovšem v Brně) ukazují jasně, že jsi stále ten neúprosný logik, který si zachovává ve vzácné vyváženosti jak racionálně teoretický a metodologicky vytříbený postoj, tak i podrobnou, stále žasnoucí a láskyplnou znalost toho, co se to vlastně děje, když my Češi mluvíme svým mateřským jazykem.

Přeji Ti ze srdce, aby Ti to tak zůstalo co nejdéle.

Tvůj Radek Večerka

Osmdesátiny profesora Jiřího Jiráčka

Od doby, kdy jsme v tomto sborníku poprvé připomněli životní osudy a rozsáhlé dílo předního rusisty, profesora filozofické fakulty MU PhDr. Jiřího Jiráčka, DrSc., u příležitosti jeho šedesátých narozenin, uplynou zakrátko dvě desítky let (A 33/1985, s. 7–14). Setkáme-li se s jubilantem dnes, zjistíme, že se za toto poměrně dlouhé období změnilo jen velice málo na jeho vnějším vzhledu; s nemenším uspokojením však musíme konstatovat, že do dnešního dne nepozbyl vůbec nic ze své obdivuhodné intelektuální svěžesti, z trvalého zájmu nejen o současný stav a perspektivy svého vědního oboru, ale ani ze zájmu o nynější osudy pracoviště na filozofické fakultě, jehož byl dlouholetým vedoucím. Ačkoli žije už několik let vzdálen od univerzitního prostředí, je s fakultou v trvalém kontaktu; neustává v příležitostné publikační činnosti, v místě svého bydliště (v jihočeské Třeboni) pak je takřka každodenním návštěvníkem tamější městské knihovny, kde se průběžně informuje o aktualitách ve vědě i v politice a kultuře. Jako obyvatel a znalec jihočeské roviny je i ve svém věku zdatným cyklistou, a kolo mu usnadňuje vyřizování různých záležitostí denního života. K trvalému pracovnímu vypětí ho pak nutí stálá péče o dům a rozlehlou zahradu.

Jiří Jiráček není sice původem Jihočechem (narodil se 2. 12. 1924 v Praze), ale s jižními Čechami je zčásti spjata jeho další životní dráha: je absolventem třeboňského gymnázia z roku 1943. Za své vysokoškolské vzdělání vděčí Karlově univerzitě, na jejíž filozofické fakultě vystudoval obor ruština–angličtina. Po několikaleté pedagogické činnosti na středních školách se vrací na vysokoškolskou půdu, tentokrát však na univerzitu brněnskou (tehdy Purkyňovu). Ta se pak stala natrvalo jeho osudem: působil téměř třicet let aktivně na její filozofické fakultě – od roku 1981 jako profesor – až do odchodu do důchodu v roce 1991.

O podrobnostech učitelské a vědecké dráhy prof. Jiráčka a o jeho bohaté a obsažné publikační činnosti viz ve shora uvedeném čísle sborníku a dále zmínky v číslech A 43/1995, A 47/1999. Zde připomeňme globálně hlavní směry jeho výzkumné činnosti, jíž se jubilant natrvalo zapsal do historie české rusistiky. Zájem o terminologickou problematiku, vzbuzený jeho působením na jazykovědném oddělení lékařské fakulty MU, vedl u něho k dalšímu systematickému průzkumu otázek slovtvorby, terminologie a lexikologie, stále aktuálnějších právě dnes, v době rychlého vzrůstu významu technických a ekonomických informací pro lidskou komunikaci. Po řadě dílčích a průpravných studií vyústil Jiráčkův průzkum v syntézu – dvě knižní publikace, a to *Интернациональные суффиксы существительных в современном русском языке* z roku 1971 a *Adjektiva s internacionálními sufixálními morfy v současné ruštině* z roku 1984. Obě knihy, vydané MU, byly příznivě kvitovány u nás i v zahraničí.